

1

ΕΠΩΝΥΜΟ:
ΟΝΟΜΑ
ΤΜΗΜΑ:
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:
ΜΑΘΗΜΑ:

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

A1 Τρία βασικά γνωρίσματα του έργου του Καβάφη είναι η θεατρικότητα, η υπαινικτικότητα και το ψευδοιστορικό πλαίσιο.

Αρχικά, η θεατρικότητα στο ποίημα επισημαίνεται με την επίκληση των τέχνη της ποιήσεως (στ. 4, 8) και την αναφορά α' και β' πρόσωπου, η οποία παρατηρείται κυρίως στους στίχους 4 (α' πρόσωπο: προτρέχω) και 5 (β' πρόσωπο: ζήεις).

Ένα δεύτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα του Καβάφη είναι η υπαινικτικότητα. Γενικότερα, το ποίημα δαντίζεται τη χρήση συμβόλων, όπως είναι η επίκληση του Ιάκωβα κτεάνδρου στον τίτλο του κεφάλου. Πρόκειται για ένα πρόσωπο φανταστικό, πίσω από το οποίο ο Καβάφης - με υπαινικτικό τρόπο - βλέπει τα ήθη της ομάδας του γυμνασίου.

Τέλος, το ψευδοιστορικό πλαίσιο αποτελεί ένα ακόμα γνώρισμα του Καβάφη. Πιο συγκεκριμένα, το πλαίσιο πρόσωπο του Ιάκωβος κτεάνδρου τοποθετείται σε ένα ιστορικό πλαίσιο που δεν έχει να επιδείξει ιστορικά και συγκεκριμένο (Κοκκαζηνή, 595 π.χ.). Ο τόπος, λοιπόν, και ο χρόνος επιλέγονται για να δείξουν τη φθορά και την παρακμή.

Συνεπώς, τα τρία αυτά στοιχεία δικαίως αποτελούν χαρακτηριστικά γνωρίσματα του Καβάφη.

Β1 Ο Σωτήρης Τριβιζάς αναφέρεται πως το ποίημα «Μεταμορφωσία...» είναι φιλοσοφικό, αλλά και τραγικό. Από οι δύο χαρακτηρισμοί επιβεβαιώνονται από πολλά στοιχεία του κειμένου.

Αρχικά, το ποίημα επάβεται στα φιλοσοφικά ή διδακτικά, καθώς οι μεταφυσικές ανησυχίες και τα φάρμακα που μπορεί να προσφέρει η Τέχνη είναι οι δύο κύριοι προβληματισμοί του ποιητή. Πρόκειται για σκέψεις και ανησυχίες (π.χ. στ. 1, 2) που φέρνουν με τον ερχομό τους τα χειρακτά. Ταυτόχρονα, όπως υπάρχει και πίστη στη δύναμη της φαντασίας και του Λόγου.

Παράλληλα, μπορεί να ειπωθεί πως το ποίημα είναι και τραγικό. Από υποδιώνεται αρχικά από τη φθορά που αντιλαμβάνεται ο ποιητής, καθώς βλέπει το σώμα του να αττίζει (στ. 1-2). Το βάρος των χειρακτών είναι αβάσταχτο και οι πληγές που το πέρασμα του χρόνου ανοίγει δεν επουλώνονται με τίποτα. Η αλλοίωση αυτή φοβίζει τον ποιητή, το γεγονός δηλαδή ότι παύει να είναι ακμαίος και ενεργητικός, όμορφος και ελκυστικός (στ. 1-2). Η δραματικότητα και τραγικότητα του ποιήματος επιτείνονται από το γεγονός πως ο καθάρης γνωρίζει πως η Τέχνη της Ποιήσεως μπορεί μόνο να αναζωογονήσει κάπως τον πόνο, κάνοντας τον πιο δημιουργικό, αλλά δεν μπορεί να τον αποκλείσει.

Συμπερασματικά, είναι εμφανές πως η φιλοσοφική διάθεση και η τραγικότητα αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία του ποιήματος.

3

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΟΝΟΜΑ:

ΤΜΗΜΑ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΜΑΘΗΜΑ:

Β2α Δύο χαρακτηριστικά σηκεία σίξυς στο ποίημα είναι η παύτα (στ. 7) και η διηθή παύτα στο στ. 9.

Αρχικά, στον πρώτο σίχο της δεύτερης στροφής επαναλαμβάνεται ο στ. 2, με τη διαφορά ότι έχει μια παύτα στο τέλος. Η παύτα αυτή υποδηλώνει βίωση μετά την εκφορά του βύχου. Επίσης, δίνει δραματικό τόνο στην πηγή που προέρχεται από τον χρόνο που περνά. Τέλος, παρέχει στον αναγνώστη τη δυνατότητα να στοχαστεί και να προβληματιστεί πάνω στο θέμα των ημερών.

Ακολούθως, στον σίχο 9 η φράση «για λίγο» κτινεται μέσω σε παύτες. Αυτή η φράση κινείται παράλληλα με το «κάπως» του στ. 5. Διευκρινίζει, λοιπόν, την παροδικότητα του κατανασμού του πόνου μέσω της Πόινους. Το «για λίγο», επομένως, δηλώνει πως η καταπράυνση του πόνου έχει μικρή διάρκεια.

Από τα παραπάνω προκύπτει πως ο κάβαφος χρησιμοποιεί με γόνιμο και δημιουργικό τρόπο σικία σίξυς, όπως την παύτα και τη διηθή παύτα.

(B2 b) Στους βίχους 4-6 του ποιήματος καταγράφονται εκφραστικά μέσα, όπως το υπερβατό σχήμα και η προωποποίηση.

Αρχικά, το υπερβατό εντονίζεται στη φράση «νάρκυσ του άθους δοκιμές», αντί «δοκιμές νάρκυσ του άθους». Πρόκειται για ένα συντακτικό σχήμα, κατά το οποίο η φράση «του άθους» παρεμβάλλεται ανάμεσα στις λέξεις «δοκιμές νάρκυσ» που έχουν αφεώστερη συντακτική σχέση. Η φράση αυτή στο βί. 6 αναφέρεται σε απόπειρες να μετριάσει, να κατευναστεί και να καταπραυνθεί ο πόνος των θυρατών.

Παράλληλα, στον βίχο 4 καταγράφεται προωποποίηση στη λέξη «Ποίηση». Οι μελετητές του κειμένου έχουν παρατηρήσει πως ο καθάρης πάντοτε γράφει την Ποίηση με κεφαλαίο το αρχικό γράμμα. Με αυτό τον τρόπο, ο ποιητής δίνει υπόσταση στην έννοια. Η επίκληση που κάνει στην Ποίηση είναι αντίστοιχη με αυτή των ποιητών προς τη Μοίρα τους.

Συνεπώς, τα δύο αυτά σχήματα λόγου - το υπερβατό και η προωποποίηση - κρίνονται άκρως απαραίτητα για την επιτυχή καταγραφή των βλέψεων του ποιητή.

5

ΕΠΩΝΥΜΟ
ΟΝΟΜΑ
ΤΜΗΜΑ:
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:
ΜΑΘΗΜΑ:

Γ1) Από τον πρώτο βίχνο ο Καβάφης θέτει την αιτία της μεταχολίας του: το γίρασκο του βήματος και της μορφής. Η γίρασκη του βήματος αναφέρεται στην αλτοίωση που παρουσιάζει το βήμα με τα χρόνια, ενώ η μορφή βελτιώνεται με το πρόσωπο και την ομορφιά. Επομένως, η άρδην ατταχή του ανθρώπου προς το χειρότερο λόγω των χρόνων που περνούν ξεκινάει τον νοσηρή βίχνο (67.2). Η διατήρησή του αυτή είναι εξαιρετικά δύσκολη, καθώς δεν υπονοείται μια απλή βίχνοχώρα, αλλά ένα αίσθημα οδύνης και αβάσταχτου πόνου στην ψυχή. Τέλος, στο βίχνο 3 ο Καβάφης δηλώνει ότι βρίσκεται σε απόγνωση και δεν έχει καμία πρόθεση να συμβιβαστεί με την αβχήμια και τη φθορά. Δεν μπορεί να υπομείνει με καρτερικότητα και βιωτικότητα το γίρασκο, δεν είναι σε θέση να αποδομώσει παθητική στάση, αλλά οδηγείται σταδιακά στην μεταχολία και την κατάθλιψη.

Λέξεις: 134

Δ1 Το ποίημα «Μεταχχοσία...» παρουσιάζει αρκετές ομοιότητες αλλά και διαφορές με το ποίημα του Παλαμά «Ποιητική».

Αρχικά, μια πρώτη ομοιότητα είναι εμφανής στο βίχιο 1 του παράπτουτου κειμένου, όπου αναφέρεται το ρήμα «χτρνάς». Κοινό θέμα λοιπόν των δύο ποιημάτων είναι τα χυρακιά, τα οποία στη «Μεταχχοσία» εμφανίζονται στο πρόσωπο και το σώμα.

Επίσης, μια δεύτερη ομοιότητα των δύο κειμένων είναι το β' πρόσωπο. Στη «Μεταχχοσία» χρησιμοποιείται για να κάνει ο ποιητής ειδική την Ποίηση, ενώ στην «Ποιητική» για να αναφερθεί ο Παλαμάς στον άνθρωπο που χτρνάει. Και στα δύο ποιήματα το β' πρόσωπο δίνει στο κείμενο αφερόμενα και χυρακιά.

Τέλος, μια ομοιότητα ανάμεσα στα δύο ποιήματα είναι ότι αποτελούν ποιήματα περί ποιητικής. Αρχικά, ο Καβάφης ανυθύνεται στην Τέχνη της Ποίησης με σκοπό να παρυγορευθεί από τα χυρακιά, ενώ ο Παλαμάς κάνει λόγο για την Ποίηση στους βτ. 7-8, επισημαίνοντας πως ο βίχος μπορεί να «σπυφεχχίον» τη δύν των ανδρών.

Στα δύο ποιήματα, όμως, επσημίζονται και σημαντικές διαφορές. Αρχικά, στην «Ποιητική» είναι εμφανής στη δεύτερη βτροπή η αναφορά στη φύση «χετιδόνια, ψωτιές, ανθιδόματα», κάτι που απουσιάζει από τη «Μεταχχοσία».

Τέλος, η «Ποιητική» διακρίνεται από κάποια αιδιόδοξη διάθεση, ειδικά στους τρεις τελευταίους βίχους του κειμένου («νιότη, λαρρεμένα, τραχούδα, νιος»). Από το βίχιο απουσιάζει παντεώς από τον Καβάφη, όπου η μεταχχοσία επικρατεί ήδη από την αρχή του κειμένου.

Συνεπώς, μπορεί να ειπωθεί πως τα δύο ποιήματα παρουσιάζουν χαρακτηριστικές ομοιότητες, αλλά και διαφορές.